



فصلنامه علمی پژوهش و برنامه‌ریزی شهری

سال ۱۱، شماره پیاپی ۴۰، بهار ۱۳۹۹

شاپا چاپی: ۲۲۲۸-۵۲۲۹ - شاپا الکترونیکی: ۳۸۴۵-۲۴۷۶

<http://jupm.miau.ac.ir>

مقاله پژوهشی

تحقق مدیریت یکپارچه شهری با تأکید بر نقش و قدرت بازیگران سطوح مختلف مدیریت شهری در شهر تهران

مجیدرضا آشتیانی عراقی: دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد یادگار امام (ه.ر)، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

رحیم سرور: استاد گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

پروانه زیویار: دانشیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد یادگار امام (ه.ر)، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

نصرالله فلاح تبار: دانشیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد یادگار امام (ه.ر)، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

پذیرش: ۱۳۹۸/۷/۵

صص ۴۶-۳۱

دریافت: ۱۳۹۸/۴/۱۰

چکیده

تعدد مدیریت و ناهماهنگی سازمان‌ها و نهادهای دولتی و خصوصی متولی امور شهری از چالش‌های مدیریت کلانشهری تهران است. هدف از پژوهش حاضر که از نوع کاربردی بوده، بررسی و ارزیابی تحقق مدیریت یکپارچه شهری با تأکید بر نقش و قدرت بازیگران سطوح مختلف مدیریت شهری در تهران است. برای رسیدن به آن از روش توصیفی - تحلیل استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی کارشناسان، مدیران شهری و اساتید دانشگاه که در زمینه توسعه شهری، برنامه‌ریزی شهری و مدیریت شهری مشغول به فعالیت در شهر تهران هستند، می‌باشد. ۱۰۰ نفر از افراد مذکور به صورت تصادفی انتخاب و اطلاعات لازمه با استفاده از ابزار تحقیق جمع‌آوری شد. ابزار مورد استفاده در این پژوهش شامل پرسشنامه‌ی محقق ساخته‌ای است که روایی آن به صورت محتوایی (صوری) و پایایی آن با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ (۰/۸۷/۷۵-۰/۰) مورد تأیید قرار گرفته است. نتایج نشان داد، وضعیت کلی تحقق مدیریت یکپارچه شهری تهران، براساس نظرات کارشناسان مورد مطالعه، ($t = -۳/۲$) در حال حاضر در مسیر تحقق نیست و یا سرعت رفتن به آن سمت چشم‌گیر نمی‌باشد. از طرفی، نتایج آزمون t تک‌نمونه‌ای بدست آمده برای عوامل حکمروایی شهری ($t = ۶/۹$) و شرایط ساختاری - مدیریتی ($t = ۳/۸$) نشان دهنده مناسب بودن این دو عامل در زمینه تحقق مدیریت یکپارچه شهری است. همچنین، نتایج بررسی نقش و قدرت بازیگران سطوح مختلف مدیریت شهری تهران نشان داد که نهادهای دولتی، شهرداری و شورای شهری بیشترین قدرت را در سطوح تصمیم‌گیری مدیریت شهری داشته و به عبارتی بیشترین تأثیرگذاری را بر تحقق مدیریت یکپارچه شهری تهران دارند.

واژگان کلیدی: مدیریت یکپارچه شهری، بازیگران سطوح مختلف مدیریت، نهادهای دولتی، تهران.

مقدمه:

شهر یک مجموعه زنده است و این مجموعه زنده باید به صورت یکپارچه اداره شود. امکان ندارد که به قسمتی از آن رسیدگی و قسمت‌های دیگر رها شود. اگر قسمتی از شهر توسط یک مجموعه و قسمت‌های دیگر توسط مجموعه دیگری مجزا و مستقل از یکدیگر اداره شود، این شهر بزودی می‌میرد و از بین می‌رود (Khodashahi et al., 2018: 142). امروزه باتوجه به رشد و گسترش کالبدی، فضایی و جمعیتی و نیز تعدد پیچیدگی مسائل و چالش‌های شهرها، نیاز به مدیریت یکپارچه شهری برای اداره امور عمومی شهرها به‌ویژه برای کلانشهرها بیش از پیش روشن شده است (Sarvar et al., 2017: 38). در ایران علی‌رغم سابقه طولانی نهادهای مدیریت شهری از جمله بلدیّه، هنوز شاهد تفرق مدیریت و تقسیم وظایف شهرداری‌ها در بین نهادهای متعدد دخیل در امر مدیریت شهری در کشور هستیم. این در حالی است که طی سده اخیر حرکت‌های مهمی مانند اولین قانون شهرداری در بیش از یکصد سال قبل و قانون مصوب ۱۳۳۴ شهرداری از شش دهه قبل انجام شده است (Hosseini et al., 2011: 27). امروزه مشکلاتی مانند مناسب و به روز نبودن قانون شهرداری برای اداره-ی کلان‌شهرها و شهرهای کشور، مشخص نبودن تعریف و تفکیک وظایف ملی از محلی و تناقضات و عدم هماهنگی موجود در آن، عدم شفافیت و تعیین تکلیف وظایف، حدود اختیارات و مسئولیت‌ها بین ارکان اداره‌ی امور ملی و محلی، بزرگ شدن دولت و کم توجهی به رفع مسائل و مشکلات مدیریتی شهرها، افزایش مسائل اجتماعی و عدم شفافیت مسئولیت وظایف مربوطه، سطح پایین مشارکت مردم در اداره-ی امور شهرها و محله‌ها موجب شده تا انگیزه‌های قوی در تمامی بخش‌های جامعه به منظور رسیدن به راه‌حلی عملی و مؤثر به وجود آید (Sohrabi et al., 2019: 748).

تهران مجموعه مغشوشی از ساختمان‌ها و عناصر مختلفی است که به دور از هرگونه معیار و ضوابط معماری و برنامه‌ریزی شهری توسعه‌یافته و تابع جمعیت درون خود گسترش یافته است. این کشش و قابلیت ارتجعی آن از چهار طرف روز به روز بر مسائل حاد آن می‌افزاید. تعدد نهادهای ذیربط مدیریت شهری باعث می‌شود که هر کدام از نهادها، برنامه‌ریزی و اجرایی مستقل را بر اساس وظایفشان در شهر پیاده کنند. همچنین میان سیاست‌های بخش‌های مختلف شهری نظیر حمل و نقل و محیط زیست هماهنگی وجود ندارد؛ زیرا توسط دو نهاد جداگانه تهیه شده‌اند. از طرفی در تنظیم سیاست‌های توسعه شهر تهران یعنی طرح جامع، آن‌طور که مطالعات نشان داده است، توجه صد درصدی به اسناد بالادستی یعنی طرح آمایش سرزمین و طرح کالبدی ملی و منطقه‌ای نبوده است. به صورت کلی این مشکلات نشان‌دهنده وجود تفرق سیاستی - برنامه‌ای عمودی و افقی هستند. تعدد نهادهای دولتی و حکومتی با قدرت سیاست‌گذاری در منطقه کلانشهری تهران و شهر تهران، عدم انطباق قلمرو سازمانی شهرداری و شورای شهر تهران با قلمرو منطقه کلانشهری تهران، وجود عناصر غیررسمی تأثیرگذار بر سیاست‌گذاری شهر تهران و قدرتمند بودن بازیگران رسمی بدلیل برخورداری از جایگاه دولتی همگی نشان دهنده وجود تفرق سیاسی - حکومتی در منطقه کلانشهری و شهر تهران هستند. همچنین، کلان‌شهر تهران به عنوان پایتخت اداری سیاسی کشور و نیز گستردگی و اهمیت آن، همواره با مشکلات و چالش‌های مختلف مدیریتی مواجه بوده و هست. این چالش‌ها هم به مدیران شهری و هم به شهروندان راجع است. اگرچه به نظر می‌رسد چالش‌های مدیریتی کلان‌شهر تهران بیشتر، به مدیران و برنامه‌ریزان شهری بر می‌گردد که در سطوح مختلف ملی، منطقه‌ای و محلی به برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری می‌پردازند. باتوجه به مطالب گفته شده، می‌توان گفت رسیدن به توسعه پایدار شهری در شهر تهران، قبل از هرچیز مستلزم داشتن سیستم مدیریت شهری یکپارچه در تمامی سطوح مختلف سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و اجرا بوده و می‌باشد. لذا، به جهت تحقق هدف مورد نظر، امور محلی (شهری) و مدیریت یکپارچه شهری به یک رده حکومتی ویژه و نسبتاً مستقل و واحد در کل نظام حکومتی باید واگذار شود و چنانچه این رده حکومتی شهرداری باشد، باید کاملاً در تمامی امور مستقل بوده و جواب‌گوی تمامی مسائل شهری باشد و به عبارتی دارای استقلال مدیریت کلان بوده و کاملاً از حکومت مرکزی مستقل باشد. بنابراین، براساس مطالب گفته شده هدف اصلی مطالعه حاضر «تحقق مدیریت یکپارچه شهری با تأکید بر نقش و قدرت بازیگران سطوح مختلف مدیریت شهری تهران» می‌باشد که در این بین به سوال اصلی این مطالعه یعنی «بازیگران سطوح مختلف مدیریت شهری مؤثر بر تحقق‌پذیری مدیریت یکپارچه شهری در شهر تهران کدامند و میزان تأثیرگذاری (نقش و قدرت) هر کدام به چه میزان است؟» نیز پاسخ خواهد داده شد.

پیشینه و مبانی نظری تحقیق:

مدیریت شهری مجموعه‌ای از ابزارها، فعالیت‌ها، وظایف، و کارکردهایی است که به اطمینان می‌دهد تا کارکردهای شهری بتوانند شکل بگیرند. مدیریت شهری اطمینان می‌دهد که خدمات اساسی شهر برای گروه‌ها، افراد مختلف، اجتماعات محلی و عمومی به شیوه مناسب شکل گیرد (Acioly, 2003: 1). مدیریت شهری را می‌توان به مانند یک درخت تشبیه کرد که ترکیبی از اجزاء و قسمت‌های مختلف یک

مجموعه که به یکدیگر وابسته‌اند و روابط متقابل میان آنها به شکل خاصی نظام یافته است (Doiran et al., 2013: 55). مدیریت شهری یک سازمان گسترده، متشکل از عناصر و اجزاء رسمی و غیررسمی موثر و ذریب در ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی و کالبدی حیات شهری با هدف اداره، کنترل و هدایت توسعه همه جانبه و پایدار شهر مربوطه است (Saeedi Rezvani, 1995: 4). Sarrafi and Abdollahi (2008) معتقداند: "اگر شهر همچون سازمانی در نظر گرفته شود، لازم است که در راس آن عنصری برای برنامه‌ریزی آینده و اداره امور کنونی قرار گیرد. این عنصر را می‌توان مدیریت شهر نامید". آنها همچنین مدیریت شهری را سازماندهی عوامل و منابع برای پاسخگویی به نیازهای ساکنان شهر تعریف می‌کنند که شامل کارکردهای برنامه‌ریزی، اجرا، نظارت، کنترل و هدایت بوده و برای اعمال قدرت باید برآمده از اراده شهروندان و قراردادهای اجتماعی باشد. Dijk and Pieter (2006) مدیریت شهری را تلاش برای هماهنگ کردن اقدامات دولتی و خصوصی برای غلبه بر مسائل و مشکلاتی که ساکنان شهر با آن مواجه‌اند، می‌دانند. آنها با الهام از فان کلینک و برامستا عنوان می‌کنند، مدیریت شهری مدرن عبارت است از فرایند ایجاد، اجرا، هماهنگی و ارزیابی استراتژی‌های یکپارچه به کمک مقامات شهری و با در نظر گرفتن اهداف عملیاتی بخش خصوصی و منافع شهروندان در چارچوب سیاستی که در سطوح بالاتر حکومت تدوین می‌شود (Dijk and Pieter, 2006: 53). Chakrabarty (2001) مدیریت شهری را در قالب کلان‌تر مدیریت می‌بیند و آن را نظامی می‌داند که وظیفه برنامه‌ریزی، ساماندهی، هدایت، رهبری و کنترل شهر را برعهده می‌گیرد (Chakrabarty, 2001: 333). لازم به توضیح است که Chakrabarty (2001) مدیریت شهری را مجموعه‌ای از روابط یکپارچه و آن را در ارتباط با ابعاد مختلف تکنولوژیکی، حقوقی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی و نیز در محتوای منابع و منافع ملی می‌بیند. AuYeung et al. (2010) نیز رویکرد مشابهی به مدیریت شهری دارند با این تفاوت که آنها به مدیریت شهری با نام و عنوان حکومت محلی ارجاع می‌دهند و معتقدند که در زمان معاصر تأکید اصلی بر شکل دادن ساختارهای حکمروایی است تا از این طریق بتوان عملکردهای مختلف شهری را در حوزه‌های زیرساخت‌ها، تأسیسات عمومی، خدمات اجتماعی، حمل و نقل، خدمات عمومی شهری و خدمات برنامه‌ریزی و مهندسی شهری بهبود بخشید (AuYeung et al., 2010: 41). آنها اعتقاد دارند، از آنجایی که شهر نظام و ماهیتی پیچیده دارد، به تبع آن مدیریت شهری و نظام اداره شهر نیز نمی‌تواند ساده باشد، بلکه تنها رویکردی یکپارچه به آن می‌تواند ماهیت نظام مدیریت شهری را در ارتباط با نظام شهری مرتبط سازد.

از سوی دیگر مفهوم مدیریت یکپارچه شهری مطرح است که بدنبال ناکارآمدی مدیریت شهری سنتی در حل مشکلات شهری و فزونی چالش‌های شهری همچون فقر، ناهنجاری اجتماعی، ناامنی، ترافیک، بیکاری، حاشیه‌نشینی، شکاف طبقاتی و غیره به پسوند واژه مدیریت شهری جهت اهمیت دادن به ضرورت یکپارچگی اضافه شده است. یکی از ایرادات اساسی مدیریت شهری سنتی نظریه انتقادی پرمسئولیت بودن دولت و مدیریت شهری صرفاً دولتی است که بر این اعتقاد بود، دولت‌ها بتدریج وظایف بیشتری را در زمینه اداره جامعه از جمله مدیریت عمومی برعهده گرفته‌اند و این وظایف بسیار فراتر از توانایی مالی و اداری آنها است (Yann, 2009: 105). مدیریت شهری یکپارچه و هماهنگ به مرکزیت شهرداری و نهادهای ذریب (اعم از دولتی و عمومی) تحت نظارت و سیاست‌گذاری محلی شورای شهر، الگوی عمومی موردنظر در تدوین وظایف شهرداری‌ها است. بدون این وحدت و هماهنگی بین سازمانی، کارایی و اثربخشی مجموعه اقدامات و منابع صرف شده برای اداره امور شهر و توسعه آن به شدت مورد سؤال و تشکیک است. در همین چارچوب، جامعیت فضایی و عملکردی شهرداری و مدیریت شهری در هدایت و کنترل تمام فضای شهر و همه ابعاد حیات شهری ضرورتی اصولی است (Babaei and Ebrahimi, 2016: 23). سازمان ملل در چارچوب فعالیت‌های خود به‌منظور استقرار مدیریت یکپارچه شهری در شهرهای جهان و در قالب برنامه ابتکار عمل حکمروایی شهری، در بیانیه‌ای که می‌توان آن را منشور مدیریت یکپارچه شهری نامید، اصولی مانند مشارکت، قانونمندی، شفافیت، پذیرا و پاسخده بودن، جهت‌گیری توافقی، عدالت، اثربخشی و کارایی، بینش راهبردی را از ویژگی‌های حکمروایی خوب برشمرده است (UNDP: 2000: 1). از طرفی، بیکر (۱۹۸۹) بخشی و جزیره‌ای عمل کردن سازمان‌های متولی توسعه شهری را به مثابه پاسخی ساده به ماهیت بسیار پیچیده شهرهای به سرعت در حال رشد امروزی مردود اعلام و نگرش کل‌نگر را برای مدیریت شهری تجویز می‌کند (McGill, 2001: 348).

اشترن و الکساندر نیز با تأکید بر نگرش سیستمی به مدیریت شهر، معتقدند که مداخله در سیستم شهری باید به طور مداوم با نگاه کل-نگر و یکپارچه صورت گیرد (Atghaei and Pilevar, 2017: 286). در ارتباط با نظام مدیریت و اداره شهر باید گفت که در عرصه عملکردهای شهری، بازیگران، گروه‌ها و سازمان‌های مختلفی که هرکدام به عنوان نماینده بخش‌های خاصی عمل می‌کنند، ایفای نقش دارند. این درحالی است که از دیدگاه رویکردهای جدید مدیریت شهری، برای حل مشکلات شهری هدایت درست توسعه شهر، فعالیت‌های یکپارچه‌ای در سطح نظام مدیریت شهری لازم و ضروری است. در روش‌های مرسوم برنامه‌ریزی شهری، برنامه‌ریزان تلاش می‌کردند که مشکلات کلیدی شهر را در طرح‌هایشان به صورت یکپارچه بازگو کنند. این در حالی بود که این مسئله بدون توجه به کارکردهای مدیریتی

و چگونگی اداره شهر صورت می‌گرفت (Chakrabarty, 2001: 332). در حال حاضر در کنار شهرداری‌ها که نقش مهمی در اداره امور شهر دارند، سازمان‌ها، نهادها و شرکت‌های مختلفی همچون آب و فاضلاب، برق، گاز، مخابرات، ثبت احوال، تربیت بدنی، فرهنگ و ارشاد اسلامی، بهزیستی و غیره به امر برنامه‌ریزی و ارائه خدمات مشغول هستند. این نوع مدیریت متفرق، سبب دوباره کاری، انجام کارهای موازی، و بعضاً از بین رفتن سرمایه‌های عمومی، ایجاد تشکیلات عریض و طویل دیوانی، ایجاد اصطکاک و برخورد ادارات و ناهماهنگی در انجام وظایف و عدم مسئولیت‌پذیری می‌گردد. به نظر می‌رسد رفع این مشکل در گروی ایجاد مدیریت واحد شهری است (Kamiar, 2004: 74). مطالعات نشان داد که تعدد عوامل و نهادهای ذیربط مدیریت شهری، نظام روابط قدرت میان این نهادها، قوانین و مقررات موجود، عدم وجود بسترها و ابزارهای اطلاعاتی و ارتباطی و عدم تحقق‌پذیری مالی پروژه‌های شهری از مهمترین عواملی هستند که در عدم یکپارچگی مدیریت شهر تهران مؤثرند. این عوامل هر کدام پیامدهایی را به دنبال داشتند و برخی خود عامل علت بزرگتری بودند. تعدد نهادهای ذیربط مدیریت شهری باعث میشد که هر کدام از نهادها، برنامه‌ریزی و اجرایی مستقل را بر اساس وظایفشان در شهر پیاده کنند. برای مثال؛ میان سیاست‌های بخش‌های مختلف شهری نظیر حمل و نقل و محیط زیست هماهنگی وجود ندارد، زیرا توسط دو نهاد جداگان تهیه شده‌اند. همچنین در تنظیم سیاست‌های توسعه شهر تهران یعنی طرح جامع، آن طور که مطالعات نشان داده است توجهی به اسناد بالادستی یعنی طرح آمایش سرزمین و طرح کالبدی ملی و منطقه‌ای نشده است. حتی منطقه کلانشهری تهران در حال حاضر فاقد هرگونه استراتژی و طرح مصوب توسعه فضایی یا اقتصادی است. این مشکلات نشان‌دهنده وجود تفرق سیاسی - برنامه‌ای عمودی و افقی هستند (Mirabedini, 2009: 102).

جدول ۱- مطالعات انجام شده در زمینه مدیریت یکپارچه شهری

محققین/سال	هدف مطالعه	شاخص‌های مورد استفاده/ نتایج
Azizi et al. (۲۰۱۲)	شناسایی و رتبه‌بندی کنشگران و ابزارهای مدیریت یکپارچه شهری	ابزارها، لایه‌ها، کنشگران/ شهرداری، شورای شهر، مجموعه نهادهای دولتی بیشترین تأثیرگذاری را بر مدیریت کلانشهر تهران دارند.
Kazemian and Mirabedini (۲۰۱۱)	شناسایی عوامل مؤثر بر یکپارچگی مدیریت شهری در سطح سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری	در صورت اصلاح نظام و روابط قدرت میان بازیگران عرصه شهری، امکان یکپارچگی فرایند سیاست‌گذاری در مدیریت شهر تهران فراهم می‌شود
Doiran et al. (۲۰۱۳)	بررسی ساختار مدیریت شهری شهرهای میانی ایران (زنجان و همدان) در ساماندهی سکونتگاه‌های غیررسمی با نگرش مدیریت یکپارچه	نهادهای تأثیرگذار (بخش عمومی، دولتی، خصوصی و مردمی)، سرمایه اجتماعی درون نهادی، سرمایه اجتماعی میان نهادی/ در شهرهای میانی ایران مدیریت یکپارچه شهری عملکرد نیافته و مدیریت شهری دارای نگرش و کارکرد سنتی است
Sarvar et al. (۲۰۱۷)	عوامل مؤثر بر تحقق‌پذیری مدیریت یکپارچه شهری در کلانشهر تهران	بستریهای قانونی، ضعف زیرساخت‌های اطلاعاتی برای مدیریت یکپارچه شهری، همپوشانی وظایف سازمانی در ارگان‌های مختلف مربوط به مدیریت شهری، عدم تدقیق جایگاه نظام مدیریت شهری نزد سازمان‌های ذی‌مدخل همسطح و تعدد نگرش و دیدگاه‌های سیاسی،
Babaei and Ebrahimi (۲۰۱۶)	بررسی مؤلفه‌های مدیریت یکپارچه در شهر اصفهان	انسجام، همپایانی، هماهنگی، دیدگاه سیستمی، تعامل در دستگاه‌های اجرایی متولی امور شهری و تحقق حکمرانی خوب/ مهمترین عامل دستیابی به یکپارچگی، ایجاد مدیریت واحد شهری است.
Sohrabi et al. (۲۰۱۹)	بررسی موانع اثرگذار در عدم تحقق مدیریت یکپارچه کلانشهر تهران	بین متغیرهای مدیریتی اثرگذار در عدم تحقق مدیریت یکپارچه شهری تهران و نهادهای دولتی و غیردولتی، رابطه معناداری وجود دارد
حاجی‌لو و همکاران (۱۳۹۷) Hajilou et al. (۲۰۱۸)	تحلیلی بر عوامل مؤثر بر نظام مدیریتی شهری تهران در راستای مدیریت یکپارچه شهری	قانونمندی، عدالت، تمرکززدایی، شفافیت، جهت‌گیری، مسئولیت‌پذیری

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۸

به طور کلی می‌توان گفت، تعدد نهادهای دولتی و حکومتی با قدرت سیاست‌گذاری در منطقه کلانشهری تهران و شهر تهران، عدم انطباق قلمرو سازمانی شهرداری و شورای شهر تهران با قلمرو منطقه کلانشهری تهران، وجود عناصر غیررسمی تأثیرگذار بر سیاست‌گذاری کلانشهر تهران و قدرتمند بودن بازیگران رسمی بدلیل برخورداری از جایگاه دولتی همگی نشان‌دهنده وجود تفرق سیاسی - حکومتی در منطقه کلانشهری تهران هستند. علاوه بر این عوامل که بیشتر بر ساختار و رویه نظام مدیریتی و حاکمیتی شهر تهران تأثیرگذارند عوامل زمینه‌ای دیگر نیز مطرح هستند. عوامل نظیر قوانین و مقررات شهری که با وجود تأکیدات مکرر پژوهش‌گران و کارشناسان مدیریت شهری، تا به حال اصلاح نشده است و با وجود همه ضعف‌های آن همچنان مورد استناد در فعالیت روزانه مدیریت شهری تهران است.

مواد و روش تحقیق:

این تحقیق از نظر ماهیت از نوع تحقیقات کمی، با توجه به هدف از نوع تحقیقات کاربردی و به لحاظ نحوه گردآوری داده‌ها، جزء تحقیقات توصیفی - تحلیل می‌باشد. برای گردآوری اطلاعات از دو روش کتابخانه‌ای - اسنادی و نیز روش میدانی استفاده شده است. جامعه آماری مطالعه حاضر را کارشناسان و مدیران شهری در شهر تهران تشکیل می‌دهند. کارشناسان در این مطالعه، شامل افرادی بوده که در ادارات و سازمان‌های مرتبط با امور شهری (شهرداری، استانداری، فرمانداری، مسکن و شهرسازی و ...) بوده و دارای پست سازمانی کارشناسی می‌باشند. همچنین، اساتید دانشگاه که در زمینه مدیریت شهری، برنامه‌ریزی شهری و شهرسازی مشغول به فعالیت‌اند و دارای مطالعات مختلفی می‌باشند، جزء جامعه آماری قرار داده شدند. در انتخاب حجم نمونه در بین کارشناسان و مدیران مورد نظر، با توجه به قانون حداقل حجم نمونه در تحقیقات توصیفی و پیمایشی، ۱۰۰ نفر از بین کارشناسان به صورت نمونه‌گیری کاملاً تصادفی انتخاب و ابزار تحقیق در اختیار آنها قرار داده شد. ابزار تحقیق پرسشنامه‌ای محقق ساخته که برگرفته از ادبیات تحقیق بوده و روایی آن با نظرخواهی از کارشناسان و اساتید دانشگاه (روایی صوری) مورد ارزیابی و تأیید قرار گرفته است. برای سنجش پایایی ابزار تحقیق از آزمون آلفای کرونباخ (بزرگتر از ۰/۷) استفاده شد و نتایج نشان داد ابزار پژوهش پایاست (جدول ۲). در پژوهش حاضر برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از دو روش آمار توصیفی (فراوانی، درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار) و آمار استنباطی (t تک نمونه‌ای، تحلیل واریانس) استفاده شده است. لازم به توضیح است، در این راستا برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS استفاده شده است.

جدول ۲- آلفای کرونباخ شاخص‌ها و مفاهیم مورد استفاده در تحقیق

متغیر سطح اول	متغیر سطح دوم	متغیر سطح سوم	آلفای کرونباخ
تتحقق مدیریت یکپارچه شهری	هماهنگی کنشگران عرصه مدیریت	هماهنگی منابع انسانی، مالی و قوانین (ابزارها)	۰/۷۵
		هماهنگی همه بازیگران عرصه مدیریت	
		یکپارچگی تیم‌های عملیاتی	
		یکپارچگی سازمان‌های ذیربط در سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری شهری	
شرایط ساختاری - مدیریتی		تعامل بین مدیران سازمان‌های مختلف مرتبط با مدیریت شهری	۰/۷۸
		انسجام بین کارکنان و مدیران	
		انسجام بین سازمان‌های مختلف درگیر در مسائل شهری	
		متعهد بودن کارکنان نسبت به امور اجرایی مرتبط به شهر	
حکمروایی شهری		تعامل مناسب با شهروندان	۰/۸
		امنیت جانی و مالی شهروندان	
		کارایی سازمان‌ها و ادارات	
		برابری و پاسخگویی	
نگرش سیستمی		مشارکت شهروندان	۰/۸۷
		وجود دیدگاه کل‌نگرانه در مواجهه با مسائل پیچیده شهری در سازمان	
		وجود دیدگاه مشتری‌مندی میان اقدامات کاری سازمان‌های متولی امور شهری	
		نزدیکی دیدگاه‌ها و اهداف سازمان‌های متولی امور شهری	
ساختار تشکیلاتی - ارتباطی (بسترسازی)		هم‌راستایی اهداف بلندمدت سازمان‌های متولی امور شهری	۰/۸۷
		وجود سازوکارهای تقویت ارتباط سازمانی	
		مشارکت کارکنان در تصمیم‌گیرهای سازمانی	
		نگرش یکپارچه در مدیریت سطوح مختلف	
		زیرساخت‌های مناسب اطلاعاتی برای مدیریت یکپارچه	
		زیرساخت‌های مناسب ارتباطی	
وحدت فرماندهی (انسجام)		وجود قانونی و حقوقی زیرساخت‌ها	۰/۸۶
		وجود یک کانون رهبری فرا سازمانی برای سامان‌دادن به پراکندگی مدیریت امور شهری	
		وجود یک مرکز برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری فراسازمانی برای سازمان‌های متولی امور شهری	
		وجود مرکزی برای مطالعه و طراحی قبل از برنامه‌های اجرایی و عملیات	

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۸.

بحث و یافته‌های تحقیق:

بررسی وضعیت توصیفی عوامل تأثیرگذار بر تحقق مدیریت یکپارچه شهری:

همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، علاوه بر بررسی مفاهیم مورد استفاده در زمینه هدف اصلی این مطالعه، وضعیت کلی تحقق مدیریت یکپارچه شهری تهران نیز نشان داده شده است. امتیاز وضعیت کلی تحقق مدیریت یکپارچه شهری براساس شاخص‌های تشکیل‌دهنده این وضعیت و وزن آنها محاسبه شده و سپس، امتیازات بدست آمده در پنج سطح طبقه‌بندی شده‌اند. براساس نتایج بدست آمده (جدول ۳)، می‌توان گفت عوامل حکمروایی شهری با ضریب تغییرات ۰/۳۲ و شرایط ساختاری - مدیریتی با ضریب تغییرات ۰/۳۷۵ از نظر کارشناسان مورد مطالعه دارای شرایط مناسب‌تری هستند. به عبارتی رسیدن به حکمروایی شایسته که وابسته به مواردی از جمله بحث مشارکت شهروندان در تصمیم‌گیری‌ها و برابری افراد در زمینه پاسخ‌گویی به نیازهای آنها و همچنین، شرایط ساختاری - مدیریتی شهری از طریق مواردی مانند تعامل مناسب بین مدیران سازمان‌های مختلف مرتبط با مدیریت شهری، تعامل با شهروندان و انسجام بین سازمان‌های مختلف درگیر در مسائل شهری می‌تواند در تحقق مدیریت یکپارچه شهری دارای تأثیرگذاری بیشتری باشند. همچنین، نتایج بررسی کلی وضعیت تحقق مدیریت یکپارچه شهری براساس نظرات کارشناسان مورد مطالعه که از طریق جمع‌بندی مفاهیم مورد بررسی بدست آمده گویای وضعیت قابل قبولی در این زمینه نمی‌باشد (میانگین = ۲/۸ و انحراف معیار = ۱/۱۳).

جدول ۳- نتایج توصیفی کلی برای مفاهیم مورد استفاده در زمینه تحقق مدیریت یکپارچه شهری

رتبه	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	مفاهیم
۳	۰/۳۷۹	۱/۱	۲/۹	هماهنگی کنشگران عرصه مدیریت
۲	۰/۳۷۵	۱/۲	۳/۲	شرایط ساختاری - مدیریتی
۱	۰/۳۲	۱/۰۹	۳/۴	حکمروایی شهری
۵	۰/۴	۱/۱۵	۲/۸۷	نگرش سیستمی
۶	۰/۴۱۷	۱/۱۷	۲/۸	ساختار تشکیلاتی - ارتباطی (بسترسازی)
۴	۰/۳۹۵	۱/۱	۲/۷۸	وحدت فرماندهی (انسجام)
-	۰/۴۰۳	۱/۱۳	۲/۸	کل (تحقق مدیریت یکپارچه شهری)

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۸.

براساس آزمون t تک‌نمونه‌ای، عدد ۳ به عنوان میانه نظری با میانگین هریک از عوامل تأثیرگذار بر تحقق مدیریت یکپارچه شهری در شهر تهران براساس نظرات کارشناسان مورد مطالعه مقایسه شده است. با توجه به نتایج جدول ۴، مشاهده می‌شود که t بدست آمده برای عوامل حکمروایی شهری ($t = ۶/۹$) و شرایط ساختاری - مدیریتی ($t = ۳/۸$) مثبت و معنادار بوده و این وضعیت نشان‌دهنده بالاتر بودن میانگین این دو عامل از میانه نظری یا نمره ملاک (عدد ۳) است. لذا، می‌توان عنوان کرد کارشناسان مورد مطالعه معتقدند که این دو عامل در وضعیتی مناسب‌تر از سایر عوامل مورد بررسی در زمینه تحقق مدیریت یکپارچه شهری هستند و سایر عوامل برای تأثیرگذاری بر تحقق مدیریت یکپارچه شهری از حد وسط فاصله دارند. همچنین، همان‌طور که مشاهده می‌شود (جدول ۴)، t بدست آمده برای وضعیت کلی تحقق مدیریت یکپارچه شهری براساس نظرات کارشناسان مورد مطالعه ($t = -۳/۲$) که از طریق جمع‌بندی مفاهیم مورد بررسی بدست آمده نیز نشان می‌دهد منفی و معنادار بوده و این وضعیت نشان‌دهنده پایین‌تر بودن میانگین این وضعیت از میانه نظری یا نمره ملاک (عدد ۳) است. به عبارتی می‌توان گفت که کارشناسان مورد مطالعه اذعان دارند که مدیریت یکپارچه شهری در شهر تهران در حال حاضر در مسیر تحقق نیست و یا سرعت رفتن به آن سمت چشمگیر نمی‌باشد.

جدول ۴- نتایج آزمون تی تک نمونه‌ای برای مفاهیم مورد استفاده در زمینه تحقق مدیریت یکپارچه شهری

میانۀ نظری = ۳						مفاهیم
مقدار t	درجه آزادی	سطح معنی-داری	فاصله از میانۀ نظری	حد پایین	حد بالا	
-۱/۶	۹۹	۰/۱۲	-۰/۱	-۰/۲۱	۰/۰۱۹	هماهنگی کنشگران عرصه مدیریت
۳/۸	۹۹	۰/۰۰۱	۰/۲	۰/۲۴۹	۰/۴۷۸	شرایط ساختاری - مدیریتی
۶/۹	۹۹	۰/۰۰۰	۰/۴	۰/۴۲۳	۰/۸۱۹	حکروایی شهری
-۱/۱	۹۹	۰/۱۵	-۰/۱۳	-۰/۲۴	۰/۰۲۱	نگرش سیستمی
-۳/۲۲	۹۹	۰/۰۰۸	-۰/۲	-۰/۳۲۷	-۰/۰۵	ساختار تشکیلاتی - ارتباطی
-۳/۳۲	۹۹	۰/۰۰۳	-۰/۲۲	-۰/۳۲۱	-۰/۰۱۵	وحدت فرماندهی (انسجام)
-۳/۲	۹۹	۰/۰۰۸	-۰/۲	-۰/۲۴	۰/۰۲	کل (تحقق مدیریت یکپارچه شهری)

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۸.

بررسی نقش و قدرت بازیگران سطوح مختلف بر مدیریت یکپارچه شهری تهران از نظر پاسخگویان:

همان‌طور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، نهادهای دولتی به عنوان قدرت‌مندترین بازیگر سطوح مختلف و تأثیرگذار بر شاخص‌های مختلف تحقق مدیریت یکپارچه شهری می‌باشد. اگرچه کارشناسان مورد مطالعه اذعان داشته که این نهادها نسبت به شهرداری و حتی شورای شهری اطلاعات کمتری از مشکلات بزرگ و کوچک شهروندان داشته، اما با توجه به اینکه دارای منابع مالی بیشتری هستند، به راحتی در مباحث برنامه‌ریزی و مدیریت شهری وارد شده و از طریق سرمایه‌گذاری در مباحث استراتژیکی (Kazemian and Mirabedini, 2011: 34) مانند توسعه اقتصادی، توسعه کالبدی و بکارگیری زمین و مسکن در شهر قدرت خود را پرنگ‌تر می‌کنند. همچنین، در صورت بروز تعارض در سیاست‌گذاری، تصمیم‌گیرندگان نهایی هستند که این موضوع ناشی از نظام متمرکز قدرت و اداره در کشور و شهرهای ما است. در نظام‌های متمرکز قدرت تصمیم‌گیری نهایی در بیشتر موارد در اختیار حکومت مرکزی است.

جدول ۵- نقش قدرت بازیگران سطوح مختلف بر شاخص‌ها و مفاهیم مورد استفاده در زمینه تحقق مدیریت یکپارچه شهری

مفاهیم	گروه‌ها	شورای شهر	شهرداری	نهادهای دولتی	بخش خصوصی	بخش غیررسمی	سایر (شهروندان)
هماهنگی کنشگران عرصه مدیریت	هماهنگی منابع انسانی، مالی و قوانین (ابزارها)	۲۵٪	۳۰٪	۶۵٪	۴۰٪	۵۰٪	۵٪
	هماهنگی همه بازیگران عرصه مدیریت	۴۵٪	۵۰٪	۷۰٪	۵٪	۲۰٪	۰٪
	یکپارچگی تیم‌های عملیاتی	۱۰٪	۴۰٪	۷۰٪	۵٪	۳۰٪	۰٪
شرایط ساختاری - مدیریتی	یکپارچگی سازمان‌های ذریع در سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری شهری	۳۰٪	۲۵٪	۷۰٪	۱۰٪	۳۵٪	۰٪
	تعامل بین مدیران سازمان‌های مختلف مرتبط با مدیریت شهری	۴۰٪	۴۵٪	۷۵٪	۱۵٪	۲۵٪	۰٪
	انسجام بین کارکنان و مدیران	۴۰٪	۵۰٪	۸۰٪	۵٪	۴۵٪	۱۰٪
	انسجام بین سازمان‌های مختلف درگیر در مسائل شهری	۳۵٪	۳۰٪	۸۵٪	۵٪	۳۵٪	۰٪
حکروایی شهری	متعهد بودن کارکنان نسبت به امور اجرایی مرتبط به شهر	۳۰٪	۵۰٪	۸۵٪	۱۰٪	۳۵٪	۰٪
	تعامل مناسب با شهروندان	۴۵٪	۴۵٪	۷۵٪	۳۵٪	۱۵٪	۰٪
	امنیت جانی و مالی شهروندان	۴۰٪	۵۰٪	۸۰٪	۲۰٪	۴۵٪	۲۰٪
	کارایی سازمان‌ها و ادارات	۴۰٪	۳۰٪	۸۵٪	۱۰٪	۳۵٪	۰٪
	برابری و پاسخگویی	۴۰٪	۴۰٪	۶۵٪	۱۵٪	۲۰٪	۰٪
نگرش سیستمی	مشارکت شهروندان	۳۵٪	۴۵٪	۸۰٪	۲۰٪	۳۵٪	۲۰٪
	وجود دیدگاه کل‌نگرانه در مواجهه با مسائل پیچیده شهری در سازمان	۴۵٪	۴۵٪	۸۰٪	۲۰٪	۲۵٪	۰٪
	وجود دیدگاه مشترکی میان اقدامات کاری سازمان-های متولی امور شهری	۴۰٪	۵۰٪	۸۰٪	۳۰٪	۴۵٪	۱۰٪
	نزدیکی دیدگاه‌ها و اهداف سازمان‌های متولی امور شهری	۴۰٪	۵۰٪	۸۵٪	۳۰٪	۴۰٪	۰٪
ساختار تشکیلاتی - ارتباطی (بسترسازی)	هم‌راستایی اهداف بلندمدت سازمان‌های متولی امور شهری	۴۰٪	۵۰٪	۸۰٪	۱۵٪	۳۵٪	۰٪
	وجود سازوکارهای تقویت ارتباط سازمانی	۴۰٪	۴۰٪	۷۰٪	۳۰٪	۳۰٪	۰٪
	مشارکت کارکنان در تصمیم‌گیری‌های سازمانی	۵۰٪	۴۰٪	۸۰٪	۲۰٪	۳۵٪	۰٪
	نگرش یکپارچه در مدیریت سطوح مختلف	۵۰٪	۵۵٪	۸۵٪	۲۵٪	۲۵٪	۰٪
	زیرساخت‌های مناسب اطلاعاتی برای مدیریت یکپارچه	۴۰٪	۵۰٪	۸۰٪	۵٪	۴۵٪	۰٪
	زیرساخت‌های مناسب ارتباطی	۴۰٪	۴۵٪	۸۵٪	۱۰٪	۳۵٪	۰٪
	وجود قانونی و حقوقی زیرساخت‌ها	۵۰٪	۳۵٪	۸۰٪	۱۵٪	۳۰٪	۰٪
وحدت فرماندهی (انسجام)	وجود یک کانون رهبری فرا سازمانی برای سامان-دادن به پراکندگی مدیریت امور شهری	۴۰٪	۴۵٪	۷۵٪	۱۵٪	۲۵٪	۰٪
	وجود یک مرکز برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری فراسازمانی برای سازمان‌های متولی امور شهری	۴۰٪	۵۰٪	۸۰٪	۵٪	۴۵٪	۱۰٪
	وجود مرکزی برای مطالعه و طراحی قبل از برنامه-های اجرایی و عملیات	۴۵٪	۴۰٪	۸۵٪	۱۰٪	۳۵٪	۰٪

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۸.

بر اساس نتایج بدست آمده نهادهای دولتی بیشترین تأثیرگذاری را بر تحقق عوامل تعیین کننده مدیریت یکپارچه شهری تهران دارند. به عبارتی کارشناسان مورد مطالعه اذعان دارند نهادهای دولتی می‌توانند در زمینه تحقق مدیریت یکپارچه شهری بسیار موثر بوده و باعث تسریع این روند شوند و یا بالعکس. همچنین، همان‌طور که مشاهده می‌شود (جدول ۶)، شهرداری و شورای شهر به عنوان نهادهای بعدی قدرت‌مند تأثیرگذار بر تحقق مدیریت یکپارچه عنوان شده است. افراد مورد مطالعه اذعان دارند شهرداری در مباحثی از جمله مدیریت و برنامه‌ریزی زیرساخت‌های شهری و حمل و نقل شهری تأثیرگذار دارد. به عبارتی دیگر می‌توان گفت در مجموع مدیریت شهری در مدیریت یکپارچه شهری تهران بسیار مؤثر است. همان‌طور که مشاهده می‌شود (جدول ۶)، از نظر کارشناسان مورد مطالعه، بیشترین سهم

شهروندان در تحقق عوامل تعیین کننده مدیریت یکپارچه شهری تنها ۱۰ درصد می باشد. از دلایل این امر می توان به نبود یا آماده نبود بستر مناسب و امکان حضور و مشارکت شهروندان را در زمینه تصمیم گیری و امور مدیریتی دانست. همچنین، در بسیاری از موارد در نظام مدیریتی فعلی شهری کشور اعتقاد چندانی به جایگاه و حق شهروندان در مشارکت، تصمیم سازی و تصمیم گیری مرتبط با شهروندان وجود ندارد.

جدول ۶- نتایج توصیفی کلی نقش قدرت بازیگران سطوح مختلف بر مفاهیم مورد استفاده در زمینه تحقق مدیریت یکپارچه شهری

مفاهیم	شورای شهر	شهرداری	نهادهای دولتی	بخش خصوصی	بخش غیررسمی (صاحبان سرمایه و)	سایر (شهروندان)
هماهنگی کنشگران عرصه مدیریت	۲۷٪	۳۶٪	۶۹٪	۱۵٪	۳۴٪	۱٪
شرایط ساختاری - مدیریتی	۳۸٪	۴۴٪	۸۰٪	۱۴٪	۳۵٪	۵٪
حکروایی شهری	۳۹٪	۴۱٪	۷۸٪	۱۶٪	۳۶٪	۱۰٪
نگرش سیستمی	۴۱٪	۴۹٪	۸۱٪	۲۴٪	۳۶٪	۳٪
ساختار تشکیلاتی - ارتباطی (بستر سازی)	۴۵٪	۴۴٪	۸۰٪	۱۸٪	۳۳٪	۰٪
وحدت فرماندهی (انسجام)	۴۲٪	۴۵٪	۸۰٪	۱۰٪	۳۵٪	۰٪

مأخذ: یافته های تحقیق، ۱۳۹۸.

بررسی تفاوت نقش و قدرت بازیگران سطوح مختلف بر تحقق مدیریت یکپارچه شهری تهران:

برای بررسی تفاوت معنی داری بین عوامل تحقق مدیریت یکپارچه شهری تهران در بین هریک از نهادهای مورد نظر (بازیگران سطوح مختلف)، از روند آماری تحلیل واریانس (F فیشر) و مدل خطی عمومی تک متغیره استفاده شده است. به این ترتیب به همهی عوامل تأثیرگذار بر تحقق مدیریت یکپارچه شهری آزمون تحلیل واریانس انجام شد تا مشخص شود که نقش و قدرت هر یک از نهادهای مورد نظر بر کدام یک از عوامل مورد بررسی دارای تفاوت معناداری با دیگر نهادها را دارا می باشند. براساس نتایج جدول ۷، نتایج (اختلاف) احتمالاً برحسب تصادف نیست، یعنی تأثیر (نقش و قدرت) هریک از نهادهای مورد نظر (بازیگران سطوح مختلف) بر عوامل مورد بررسی در زمینه تحقق مدیریت یکپارچه شهری متفاوت می باشد. این نتیجه بدین معنی است که میانگین تأثیرگذاری حداقل یکی از نهادهای مورد نظر در زمینه عوامل مورد بررسی متفاوت از دیگر نهادها است.

جدول ۷- مقادیر محاسبه شده با استفاده از تحلیل واریانس برای مفاهیم تحقق مدیریت یکپارچه شهری

مفاهیم	واریانس	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	f	سطح معنی داری
هماهنگی کنشگران عرصه مدیریت	بین گروهی	۶۹/۶	۵	۲۳/۲	۲۲/۷	۰/۰۰۰
	درون گروهی	۲۷۹/۸	۹۴	۱/۱		
	مجموع	۳۴۹/۵	۹۹	-		
شرایط ساختاری - مدیریتی	بین گروهی	۱۶/۷	۵	۵/۶	۵/۱۸	۰/۰۰۱
	درون گروهی	۲۹۶/۶	۹۴	۱/۰۷		
	مجموع	۳۱۳/۳	۹۹	-		
حکروایی شهری	بین گروهی	۳۱/۷	۵	۱۰/۵	۸/۲	۰/۰۰۰
	درون گروهی	۳۵۵/۴	۹۴	۱/۳		
	مجموع	۳۸۷/۱	۹۹	-		
نگرش سیستمی	بین گروهی	۳۰/۴	۵	۱۰/۱	۹/۱	۰/۰۰۰
	درون گروهی	۳۰۹/۷	۹۴	۱/۱۲		
	مجموع	۳۴۰/۱	۹۹	-		
ساختار تشکیلاتی - ارتباطی (بستر سازی)	بین گروهی	۳۰/۵	۵	۱۰/۴۱	۸/۵۴	۰/۰۰۰
	درون گروهی	۳۱۱/۴	۹۴	۱/۲		
	مجموع	۳۴۱/۹	۹۹	-		
وحدت فرماندهی (انسجام)	بین گروهی	۳۱/۵	۵	۱۰/۹	۷/۹	۰/۰۰۰
	درون گروهی	۳۱۸/۰۴	۹۴	۱/۰۱		
	مجموع	۳۴۹/۵۴	۹۹	-		

مأخذ: یافته های تحقیق، ۱۳۹۸.

استفاده از تحلیل واریانس نمی‌تواند مشخص نماید که تفاوت‌های موجود بین کدامیک از گروه‌ها می‌باشد؛ بنابراین، پس از مشخص شدن تفاوت معناداری عوامل مورد تحقیق در بین نهادهای مورد مطالعه‌ی تأثیرگذار، برای روشن شدن اختلافات هر یک از نهادهای مورد مطالعه از نظر میزان تأثیرگذاری بر تحقق مدیریت یکپارچه شهری تهران، از آزمون دانکن نیز استفاده شده است (جدول ۸). نتایج آزمون دانکن نشان داد (جدول ۸) با توجه میانگین رتبه‌ای بدست آمده و گروه‌بندی‌های انجام شده، نهادهای دولتی به لحاظ عوامل هماهنگی کنشگران عرصه مدیریت (میانگین رتبه‌ای = ۳/۴)، شرایط ساختاری - مدیریتی (میانگین رتبه‌ای = ۳/۵)، حکمروایی شهری (میانگین رتبه - ای = ۳/۴)، نگرش سیستمی (میانگین رتبه‌ای = ۳/۵)، ساختار تشکیلاتی - ارتباطی (میانگین رتبه‌ای = ۳/۵) و وحدت فرماندهی (انسجام) (میانگین رتبه‌ای = ۳/۵۴) دارای تأثیرگذاری بیشتری بر تحقق مدیریت یکپارچه شهری خواهد بود. به عبارتی نهادهای دولتی دارای بیشترین نقش و قدرت را در سطوح مختلف شهری در جهت تحقق مدیریت یکپارچه شهری دارند. همان‌طور که مشاهده شد (جدول شماره ۸)، براساس نظرات کارشناسان مورد مطالعه و نتیجه آزمون دانکن بخش خصوصی و نهادهای مردمی و شهروندان کمترین تأثیر را بر تحقق مدیریت یکپارچه شهری دارا می‌باشند.

جدول ۸- طبقه‌بندی بازیگران سطوح مختلف مورد مطالعه در گروه‌های همگن براساس مؤلفه‌های تحقق مدیریت یکپارچه شهری

معنی‌دار در سطح آلفای ۰/۰۵			شرایط ساختاری - مدیریتی	معنی‌دار در سطح آلفای ۰/۰۵			هماهنگی کنشگران عرصه مدیریت
گروه ۳	گروه ۲	گروه ۱		گروه ۳	گروه ۲	گروه ۱	
۳/۵			نهادهای دولتی	۳/۴			نهادهای دولتی
	۳/۰۱		شهرداری		۳/۰۲		شورای شهر
	۲/۹۵		شورای شهر		۲/۸۹		شهرداری
	۲/۷		بخش غیررسمی		۲/۸		بخش غیررسمی
		۲/۱	بخش خصوصی			۲/۴	بخش خصوصی
		۲/۰۲	سایر (شهروندان)			۲/۰۱	سایر (شهروندان)
معنی‌دار در سطح آلفای ۰/۰۵			نگرش سیستمی	معنی‌دار در سطح آلفای ۰/۰۵			حکمروایی شهری
گروه ۳	گروه ۲	گروه ۱		گروه ۳	گروه ۲	گروه ۱	
۳/۵			نهادهای دولتی	۳/۴			نهادهای دولتی
	۲/۷۹		شهرداری		۲/۸۷		شهرداری
	۲/۷		شورای شهر		۲/۶۵		شورای شهر
	۲/۵		بخش غیررسمی		۲/۶		بخش غیررسمی
	۲/۳	۲/۳	بخش خصوصی			۲/۱	بخش خصوصی
		۲/۰۱	سایر (شهروندان)			۲/۱	سایر (شهروندان)
معنی‌دار در سطح آلفای ۰/۰۵			وحدت فرماندهی (انسجام)	معنی‌دار در سطح آلفای ۰/۰۵			ساختار تشکیلاتی - ارتباطی
گروه ۳	گروه ۲	گروه ۱		گروه ۳	گروه ۲	گروه ۱	
۳/۵۴			نهادهای دولتی	۳/۵۱			نهادهای دولتی
	۳/۰۲		شهرداری		۳/۱۳		شهرداری
	۲/۹۵		شورای شهر		۳/۱		شورای شهر
	۲/۷		بخش غیررسمی		۲/۹۲		بخش غیررسمی
		۲/۱	بخش خصوصی			۲/۱۳	بخش خصوصی
		-	سایر (شهروندان)			-	سایر (شهروندان)

مأخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۸.

نتیجه‌گیری:

باتوجه اهمیت مدیریت یکپارچه شهری و تأثیرگذاری نهادهای مختلف دولتی، خصوصی، مردمی غیررسمی و ... بر این مدیریت و بر تصمیمات لازمه جهت تحقق آن، در این مطالعه به بررسی و ارزیابی تحقق مدیریت یکپارچه شهری با تاکید بر نقش و قدرت بازیگران سطوح مختلف مدیریت شهری تهران پرداخت شد. در این مطالعه از عوامل تحقق مدیریت یکپارچه شهری مانند هماهنگی کنشگران عرصه مدیریت، وحدت فرماندهی، حکمروایی شهری، ساختار تشکیلاتی - ارتباطی (بسترسازی) و شرایط ساختاری - مدیریتی و نگرش سیستمی و

همچنین نهادهای مؤثر (بازیگران سطوح مختلف) مانند شهرداری، شورای شهر، دولت، بخش خصوصی، نهادهای غیررسمی و سایر (شهروندان) مورد استفاده قرار گرفته است.

نتایج نشان داد از بین شش عامل تأثیرگذار بر تحقق مدیریت یکپارچه شهری تهران، از نظر کارشناسان مورد مطالعه، عوامل حکمروایی شهری ($t = 6/9$ و $sig = 0/000$) و شرایط ساختاری - مدیریتی ($t = 3/8$ و $sig = 0/001$) در شرایط مناسب‌تری با لحاظ تأثیرگذاری بر تحقق مدیریت یکپارچه شهری قرار دارند. عوامل دیگر مورد بررسی از جمله هماهنگی کنشگران عرصه مدیریت ($t = -1/6$ و $sig = 0/12$)، نگرش سیستمی ($t = -1/1$ و $sig = 0/15$)، ساختار تشکیلاتی - ارتباطی ($t = -3/22$ و $sig = 0/003$) و وحدت فرماندهی ($t = -3/32$ و $sig = 0/008$) در شرایط مناسبی در جهت تحقق مدیریت یکپارچه قرار ندارند. بنابراین براساس نتایج بدست آمده می‌توان گفت مدیریت شهری در تهران یکپارچه نمی‌باشد. در مورد وضعیت مناسب عوامل حکمروایی شهری و شرایط ساختاری - مدیریتی در زمینه تحقق مدیریت یکپارچه شهری تهران می‌توان گفت، امروزه مشخص شده که در نظام‌های مدیریتی موفق، در جهت بالابردن عملکرد و بهره‌وری و استفاده مناسب ذینفعان از خدمات ارائه شده توسط مدیریت مورد نظر و همکاری متقابل ذینفعان با آن مدیریت و در نهایت افزایش اعتماد، حفظ مقبولیت و مشروعیت نظام مدیریتی از نظر ذینفعان، نیازمند فرایندهایی هستند که حضور مشارکت ذینفعان را آسان و هدایت کنند، زیرا آن فرایندها به مدیریت شهری در جهت افزایش حداکثری مداخله مؤثر و فعال بخش‌های تجاری، اقتصادی، خصوصی و حتی شهروندی و مردمی در ارائه خدمات به شهر بهره ببرند. بنابراین، براساس موارد گفته شده می‌توان گفت قدم‌های اولیه‌ای در جهت تحقق مدیریت یکپارچه شهری در تهران برداشته است. نتایج بررسی نقش قدرت بازیگران سطوح مختلف بر عوامل مورد استفاده در زمینه تحقق مدیریت یکپارچه شهری تهران نشان داد، نهادهای دولتی بیشترین تأثیرگذاری را بر تحقق عوامل تعیین کننده مدیریت یکپارچه شهری تهران دارند. به عبارتی کارشناسان مورد مطالعه اذعان دارند نهادهای دولتی می‌توانند در زمینه تحقق مدیریت یکپارچه شهری بسیار مؤثر بوده و باعث تسریع این روند شوند و یا بالعکس. البته لازم به توضیح است، نهادهای مختلف دیگری از جمله شهرداری، شورای شهر، بخش غیررسمی (سرمایه‌داران و سرمایه‌گذاران) و بخش خصوصی به ترتیب بیشترین تأثیر را بر تصمیمات مربوط به مدیریت شهری در تهران دارند. این نتایج نشان می‌دهد که نهادهای مختلفی در اداره و تصمیم‌گیری شهر تهران نقش دارند و به تبع آن تصمیمات متعدد و متنوع و گاه متضادی نیز توسط این نهادها و سازمانها صورت گرفته که مشکلات عدیده‌ای را به بار آورده و یا خواهد آورد. همچنین، براساس این نتیجه می‌توان گفت تفرق و چندپارچگی به لحاظ تصمیم‌گیری از ویژگی‌های بارز مدیریت شهری در تهران است.

Reference:

1. Alavi, S.A., Molayee Ghelich, M., Javadzad Aghdam, H., Najafpour, B. (2015). *Spatial Prioritizing of Integrated Management Systems in Urban Districts (Case Study: Tehran municipality districts)*. *Journal of Geography and Planning*, 19(51): 247-266.
2. Atghaei, H., and Pilevar, A.A. (2017). *Designing Integrated Urban Management Pattern for Metropolises, Case Study: Mashhad*. *Journal of Architect, Urban Design & Urban Planning*, 9(17): 285-301.
3. Azizi, M., Abouei Ardakan., Nouri, N (2011). *The Role of Urban Rules and Regulations on Realizing Integrated Urban Management in Tehran Metropolitan*. *journal Armanshahr Architecture & Urban Development*, 4(6): 117-128.
4. Azizi, M., Abouei Ardakan., Nouri, N. (2012). *The Role of Urban Management Operant and Tools in the Integrated Management of Tehran Metropolitan*, *Hoviatshahr*, 10(6): 5-16.
5. Acioly, C. (2003). *The Meaning and Scope of Urban Management: an introductory note*, in Sirry, Azza 'Urban Management Practices in Secondary Cities in Egypt: the case of Belbeis', *Elias Modern Publishing House, Cairo, Egypt*.
6. AuYeung, A., Yigitcanlar, T., and Mayere, S., (2010). *Integrated Sustainable Urban Infrastructure Management: The Brisbane Urban Growth Model*.
7. Bugliarello, G. (2006), *Urban sustainability: Dilemmas, challenges and paradigms*, *Technology in Society* 28.
8. Babaei, M., and Ebrahimi, S. (2016). *Studying the Components of Integrated Urban Management in Isfahan*. *Urban Economics*, 1(1): 17-36.
9. Chakrabarty, B.K. (2001) *Urban Management, Concepts, Principles, Techniques and Education*. *Cities*, 18, 331-345.
10. Dijk, V., and Pieter, M. (2006), *Managing Cities in Developing Countries: the Theory and Practice of Urban Management*, *Edward Elgar Publishing*.

11. Doiran, E., Kazemian, Gh., Meshkini, A., Roknedin Eftekhari, A.r., and Kalhorni, B. (2013). *Urban integrated management in arranging of Informal settlement in Iran moderate cities (Zanjan and Hamadan)*. *Urban Management*, 30(2): 53-68.
12. Evans, B. E., Sandbeck, S., Theobald, K., and Jos, M. (2011). *Managing Sustainable Cities*. Translated by Gholamreza Kazemian and Khader Farajkordeh, Parham Naghsh Pub, Tehran.
13. Ghalibaf, M.B., Hafeznia, M.R., and Mohammadpour, A. (2014). *The Role of City Divisions in Integrated Urban Management (Case Study: Tehran City)*. *Geography*, 11(37): 47-69.
14. Hajilou, Z., Daryabari, S.J., Arghan, A., and Farhudi, R. (2018). *The today city is known cultural and civilization achievement and considered as one of the compare social phenomenal*. *Quarterly of Geography (Regional Planning)*. 7(4): 133-151.
15. Hajilou, Z., Daryabari, S.J., Arghan, A., and Farhudi, R. (2019). *An Analysis of the Effective Factors on Tehran City Metropolitan City's Urban Management System for Integrated Urban Management*. *Quarterly of Geography (Regional Planning)*. 9(1): 141-159.
16. Hosseini, A., Ahmadpour, A., Pajouhan, M., and Rahimi, H. (2011). *The role of urban management institutions in the sustainable management of five of Tehran city on the state commission*. *Urban Management Quarterly*, 9(28): 27-46.
17. Kazemian, Gh.R., and Mirabedini, Z (2011). *Pathology of Integrated Urban Management for Tehran in view of Policy and Decision Making*. *Honar-HA-YE-Ziba Memari -VA-Shahrsazi*, 3(46), Tehran, PP: 27-38.
18. Khodashahi, A., Rahnemaei, M. T., and Modiri, M. (2018). *Strategic Analysis of Tehran Metropolitan Management Challenges with Integrated Urban Management Approach*. *Quarterly Journal of Human Geography*, 10(4): 141-162.
19. McGill, R. (1998) *Urban management in developing countries*. *Cities*, 15(6): 463-471.
20. McGill, R. (2001). *Urban management checklist*. *Cities*, 15 (1): 347-354.
21. Mirabedini, Z. (2009), *Possibility of Integrated Urban Management Implementation with Emphasis on Decision Making in Tehran Case Study*. Master of Urban Management, Faculty of Management and Accounting, Allameh Tabatabai University.
22. Mohammadi, K. (2008). *Integrated Urban Management and Goals of Iran 1400*. *Municipalities*, 9(92): 32-33.
23. Pourahmad A, Mahdian Bahnamiri M, Mahdi A. (2013). *An Analysis of the Factors Preventing the Realization of an Urban Integrated Management through the Lens of Existing Laws*. *Journal of Urban Economics and Management*. 1(2): 31-50.
24. Saeedi Rezvani, N. (1995). *Improving urban management*. Report of the Executive Secretary of the United Nations Commission on Human Settlements at the 1993 Nairobi Meeting, Ministry of the Interior.
25. Saeidnia, A. (2000). *Urban Management*. Municipality Green Book. Volume 11, Tehran Municipalities Publications.
26. Sarrafi, M., and Abdollahi, M (2008). *Analyzing the concept of citizenship and evaluating its place in urban law, regulation and management*. *Geographical Research*, 63(1): 115-134.
27. Sarvar, R., Ashtiani, M., and Akbari, M. (2017). *Analysis of factors affecting the realization of an integrated urban management using factor analysis (Case Study Metropolis Tehran)*. *Geography*, 15(52): 37-52.
28. Sohrabi, M., Rezavian, A.A., and Rejabi, A. (2019). *Pathology effective institutional structures in realizing the integrated municipal capital management*. *Quarterly of Geography (Regional Planning)*. 9(2): 747-766.
29. UNDP. (2000). *Characteristics of Good governance*. The Urban Governance Initiative TUGI.
30. Yann, C. S. (2009). *The use of corporate small and synergy systems in promoting Industrial waste minimization in medium enterprises in Taiwan*.
31. Yun Yu, X., and Nam Ng, Ch. (2007). *Spatial and temporal dynamics of urban sprawl along two urban-rural transects: A case study of Guangzhou, China*, *Journal of Landscape and Urban Planning*, 79(1), 96-109.

Research Paper

Realization of integrated urban management with emphasis on the role and power of actors' different levels of Tehran's urban management

Majidreza Ashtianiaraghi: PhD Student of Geography and Urban Planning, Yadegar-e-Imam Khomeini (RAH) Branch, Islamic Azad University, Shahr-e-Rey, Iran.

Rahim Sarvar¹: Professor of Geography & Urban Planning, science research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Parvaneh Ziviyar: Associate Professor of Geography & Urban Planning, Yadegar-e-Imam Khomeini (RAH) Branch, Islamic Azad University, Shahr-e-Rey, Iran.

Nasrolah Falahtabar: Associate Professor of Geography & Urban Planning, Yadegar-e-Imam Khomeini (RAH) Branch, Islamic Azad University, Shahr-e-Rey, Iran.

Received: 24/06/2017

pp: 43- 46

Accepted: 04/11/2017

Abstract

The multiplicity of management and incoordination of governmental and private organizations – which are in charge of urban affairs – is of main issues in the area of urban management. The purpose of this study, which is an applied one, was to investigate and evaluate the realization of integrated urban management with emphasis on the role and power of different levels of urban management in Tehran. A descriptive-analytical approach has been used to achieve this goal. The statistical population of the study includes all experts, urban managers and university professors working in the field of urban development, urban planning and urban management in Tehran. 100 people were randomly selected and the necessary information was collected using the research tool. The tool used in this research is a researcher-made questionnaire whose validity was formal and its reliability was confirmed using Cronbach's alpha test (0.75-0.87). Data were analyzed by descriptive analysis and compar means (Fisher test and Duncan's test) using SPSS software. The results showed that the overall status of the implementation of integrated urban management in Tehran, based on the views of the experts ($t = -3.2$), is not at present on the path or is not going to be significant. On the other hand, the results of single-sample t test for urban governance factors ($t = 6.9$) and managerial structural conditions ($t = 3.8$) indicate that these two factors are appropriate for implementing integrated urban management. Also, the results of the study of the role and power of the actors in different levels of Tehran's urban management showed that state institutions, municipalities and city council have the most power at the levels of decision making of urban management and, in other words, have the most influence on the realization of integrated urban management in Tehran.

Keywords: Urban Integrated Management, Actors at Different Levels of Management, Governmental Institutions, Tehran.

¹. Corresponding Author's , Email: R.Sarvar@gmail.com, Tel: +989122399990

Extended Abstract

Introduction:

Tehran's metropolitan, as the of country's political administrative capital, has always faced various management challenges and problems, related to both urban managers and citizens. In this way managers and planners who plan and policy at different national, regional and local levels are important. Achieving sustainable urban development in Tehran requires, first of all, an integrated urban management system at all levels of policy making, planning, decision making, and implementation. Therefore, in order to achieve the purpose, local (urban) affairs and integrated urban management should be entrusted to a specific, relatively independent, unified government category within the whole system of government, and if it is municipality, it should be completely independent in all matters and answer all the urban issues. The main purpose of this study is to "realize integrated urban management with emphasis on the role and power of different levels of urban management in Tehran". And the main question of this study is "Who are the performers at the different levels of urban management affecting the feasibility of integrated urban management in Tehran? And how much is their influence (role and power) of each one?"

Methodology:

This research is the quantitative in nature and in terms of data collection is descriptive-analytical research and with regard to the purpose is the applied research. Documentary and survey methods were used for data collection. The statistical population consists of experts and urban managers in Tehran and university professors who are studies in urban management, urban planning. Experts in this study include people who are employed in offices and organizations related to urban affairs (municipality, governorate, housing and urban planning, etc.) and hold a bachelor's degree. In selecting the sample size among the experts and managers, according to the law of minimum sample size in descriptive and survey research (Hafeznia, 2012: 165), 100 participant were selected by random sampling. The research tool is a researcher-made questionnaire that its validity has been confirmed by the opinion of experts and university professors. Cronbach's alpha test (greater than 0.7) was used to assess the reliability of the questionnaire. Descriptive statistics (frequency, percentage, mean and standard deviation) and inferential statistics (one-sample t-test, variance analysis) were used to analyze the data. SPSS software was conducted for data analysis.

Results and discussion:

The results showed that the governmental institutions have the most influence on the realization of the determinants of Tehran's integrated urban management. According to the experts, the institutions can be very effective in achieving integrated urban management and accelerate this process or vice versa. Also, the municipality and Tehran's city council have been cited as other powerful and influential institutions in it. The participants acknowledged that the municipality was influential in issues such as management and planning of urban infrastructure and transportation. Because of the lack or not having the appropriate context and the possibility of citizens participate in the field of decision-making and management affairs, urban management is very effective in Tehran's integrated urban management. Also, in many cases in the current urban management system of the country, there is little belief in the status and citizen rights to participate and make decisions. Duncan's test results showed that, according to the average ratings and the groupings, government institutions will have a greater impact on the achievement of integrated urban management in terms of coordination factors of management actors (mean rating = 3.4), structural-managerial conditions (mean rating 3.5), urban governance (mean rating = 3.4), systemic attitude (mean rating = 3.5), organizational-communication structure (mean rating = 3.51), and unity Command (Cohesion = 3.54). In other words, state institutions have the most role and power at different levels of the city to achieve integrated urban management. Also, according to the experts' perspective and the results of the Duncan test, the private sector and the public institutions and citizens have the least impact on the realization of integrated urban management.

Conclusion:

Based on the results, urban management in Tehran is not integrated. Regarding the proper status of urban governance factors and structural-managerial conditions in the context of achieving integrated urban management in Tehran, it is nowadays found that in successful management systems, in order to improve the performance, productivity and proper use of services managed by the intended management and stakeholder interaction with that management and ultimately enhancing the trust, Preserving the credibility and legitimacy of the management system from the perspective of the stakeholders need processes that facilitate and guide stakeholders participation because those processes will lead to improved urban management to maximize the effective and active intervention of commercial, economic, private and even citizen and public sectors in providing services to the city. Thus, it can be said that the first steps have been taken towards achieving integrated urban management in Tehran. Therefore, differentiation and multifaceted decision making are prominent features of urban management in Tehran and this has caused the city's management system to be unable to cover an urban space where occur social, economic, political, physical, environmental processes systematically.



